

רשומות

הצעות חוק

24 בנובמבר 1958

365

י"ב בכסלו תשי"ט

עמוד

84	חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט—1958.
90	חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), תשי"ט—1958.
91	חוק לתיקון דיני הירושה (ירושת תושבי־חוץ), תשי"ט—1958.

חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1958

<p>1. בחוק זה –
"שר" – לרבות ראש הממשלה;
"משרד" – יחידה בשירות המדינה שבראשה עומד שר, לרבות לשכת נשיא המדינה, משרדי הכנסת והלשכה של מבקר המדינה.</p>	הגדרות
<p>2. על אלה לא יחול חוק זה –
(1) נשיא המדינה;
(2) חברי הממשלה;
(3) חברי הכנסת;
(4) שופט כמשמעותו בחוק השופטים, תשי"ג-1953¹, דיין כמשמעותו בחוק הדיינים, תשט"ו-1955², חבר בית-דין שרעי כמשמעותו בחוק בתי-הדין השרעיים (אישור מינויים), תשי"ד-1953³ וחבר בית-דין דתי נוצרי כמשמעותו בסעיף 54 לדבר המלך במועצה⁴;
(5) מבקר המדינה;
(6) מי שנמנה עם הכוחות הסדירים של צבא-הגנה לישראל או משרת בשירות מילואים;
(7) מי שנמנה עם חיל המשטרה או עם שירות בתי-הסוהר.</p>	תחולה
3. הממשלה רשאית לקבוע את הדרכים והתנאים למינויו של היועץ המשפטי לממשלה, ובמידה שלא קבעתם, יחולו על מינויו הוראות חוק זה.	היועץ המשפטי לממשלה
4. הממשלה רשאית, בהודעה שתפורסם ברשומות, להורות כי הוראות חוק זה או מקצתן יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין ושיפורטו בהודעה, על תאגיד, מוסד או גוף הנתמך ע"י המדינה או שהממשלה משתתפת בהנהלתו.	החלת החוק
5. הממשלה רשאית, בהודעה שתפורסם ברשומות, לקבוע שירותים, מפעלים או יחידות שעל עובדיהם או על סוגי עובדיהם לא יחולו הוראות חוק זה או מקצתן.	פטור מתחולת החוק
6. הממשלה תמנה נציב שירות המדינה (להלן – נציב השירות); הודעה על מינויו תפורסם ברשומות.	נציב שירות המדינה
7. הממשלה תמנה ועדה של שבעה לועדת שירות המדינה (להלן – ועדת השירות); יושב ראש הועדה יהיה נציב השירות, שלושה מחבריה יהיו מנהלים כלליים של משרדים, ושלושה מחבריה יהיו אנשי ציבור שאינם עובדי המדינה.	ועדת שירות המדינה
8. כעבור שנתיים מיום מינוי ועדת השירות יפרשו בכל שנה שנים מחבריה, מנהל כללי אחד ואיש ציבור אחד, לפי סדר שתקבע הממשלה, והיא תמנה במקומם מנהל כללי אחר ואיש ציבור אחר.	חילופי גברי

1 ס"ח 132, תשי"ג, עמ' 149.
 2 ס"ח 179, תשט"ו, עמ' 68.
 3 ס"ח 139, תשי"ד, עמ' 43.
 4 חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2738.

9. מת אחד מחברי ועדת השירות או התפטר או נבצר ממנו למלא את תפקידו, תמנה הממשלה חבר אחר במקומו; ואולם רשאית ועדת השירות לפעול אף אם פחת מספר חבריה.
10. ועדת השירות תקבע בעצמה סדרי עבודתה ודיוניה, במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות.
11. החלטות ועדת השירות לפי חוק זה יובאו לפני הממשלה, והיא רשאית, תוך 60 יום מיום שהובאו לפניה, לשנותן או לבטלן; ואולם כל עוד לא שונו או בוטלו כאמור, או כל עוד לא שונו או בוטלו על ידי ועדת השירות, יבצע אותן נציב השירות.
12. הממשלה תמנה לכל משרד מנהל כללי על פי הצעת השר הממונה על אותו משרד.
13. השר או מי שהוסמך לכך על ידיו יציע לנציב השירות, בדרכים ובצורה שייקבעו בתקנות, רשימת משרות בשירות המדינה על הדרגות הצמודות להן, רשימה רשימה לכל יחידה מיחידות משרדו (להלן – מישבץ).
14. מישבץ טעון אישור נציב השירות; לא אישר נציב השירות מישבץ שהוצע כאמור בסעיף 13, יביאו אותו לפני ועדת השירות אשר תשמע את נציב השירות, את הממונה על התקציבים ואת נציג השר שהציע את המישבץ; החליטה ועדת השירות שלא לאשר את המישבץ כפי שהוצע, רשאי השר שהציעו להגיש ערר לממשלה.
15. לא יתמנה אדם עובד המדינה אלא למשרה פנויה במישבץ.
16. לא יתמנה אדם עובד המדינה אם איננו אזרח ישראל; חדל עובד המדינה מהיותו אזרח ישראל נפסק שירותו.
17. מינוי עובד המדינה יהיה בכתב, התום בידי נציב השירות.
18. כתב המינוי לפי סעיף 17 ישמש ראיה לכך שעובד המדינה נתמנה במועד ובדרגה שפורטו בו.
19. לא יתמנה אדם עובד המדינה אלא לאחר שנציב השירות הכריז על המשרה כפומבי, על פי בקשת המנהל הכללי או מי שהוסמך לכך על ידיו, בין שנתפנתה המשרה ובין שהיא עשויה להתפנות.
20. ועדת השירות רשאית לקבוע כללים בדבר דרכי המכרז ופרטיו, אם בדרך כלל ואם לסוגים של משרות.
21. הממשלה רשאית לקבוע משרות וסוגים של משרות שעליהם לא תחול, כתנאים שתקבע, חובת המכרז האמורה בסעיף 19; ולגבי המתקבל למשרה בשירות המדינה בנסיבות האמורות בסעיפים 61 ו-62 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשי"ז-1955, לא תחול חובת המכרז.
22. לא תחול חובת מכרז לפי סעיף 19 על משרות שלהן מתקבל אדם באמצעות לשכות עבודה לפי חוק ארגון התעסוקה, תשי"ט-1958.
23. הממשלה רשאית לקבוע, בהודעה שתפורסם ברשומות, משרות או סוגים של משרות שלא יתמנו להן אלא באישורה וכתנאים שתקבע.

5 ס"ח 188, תשי"ז, עמ' 135.
6 ה"ח 346, תשי"ה, עמ' 250.

24. מועמד למשרה שהוכרז עליה כאמור בסעיף 19, חייב לעמוד בבחינות ובמבחנים להוכחת כשירותו וסגולותיו; נמצאו בבחינה כשירים למשרה, ותמנה לה הכשיר שבין הכשירים. בחינות
25. ועדת השירות תקבע, לאחר התייעצות עם שרים הנוגעים בדבר או עם מי שהוסמך לכך על ידיהם, את היקף הבחינות והמבחנים האמורים בסעיף 24, לכל המשרות לסוגיהן; ובמידה שלא קבעה כאמור, רשאית ועדת השירות לאצול מסמכותה זו לגייב השירות. היקף הבחינות
26. נציב השירות ימנה את הבוחנים בבחינות לפי סעיף 24 מתוך רשימה שאושרה מראש על ידי ועדת השירות, ויקבע את סדרי הבחינות והמבחנים במידה שלא נקבעו על ידי ועדת השירות; ובלבד שבין הבוחנים בכל בחינה יהיה לפחות נציג אחד של המשרד הנוגע בדבר. ניהול בחינות
27. נציב השירות רשאי לקבוע, בדרך כלל או למקרה מסויים, פטור מבחינות או ממקצתן לבעלי תעודות המוכיחות השכלה או הכשרה. תעודות השכלה או הכשרה
28. ועדת השירות רשאית לקבוע, בדרך כלל או למקרה מסויים, בחינה ומבחן גם למועמד למשרה הפטורה מחובת המכרז לפי סעיפים 21 ו-22. בחינות ללא מכרז
29. לא תמנה אדם עובד המדינה אלא לאחר שרופא המדינה כמשמעותו בפקודת בריאות העם, 1940, או ועדה של רופאים, שמינה שר הבריאות או מי שהוסמך לכך על ידי, קבעו שהוא כשר מבחינה רפואית לשרת במשרה הנדונה; והמועמד למשרה כאמור חייב למסור לרופא או לוועדה, לפי דרישתם, כל ידיעות או תעודות בדבר מצב בריאותו; סעיף זה אינו חל על מי שמתקבל למשרה בשירות המדינה בנסיבות האמורות בסעיפים 61 או 62 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו-1955. כשר רפואי
30. שום דבר האמור בסעיף 29 אינו בא לגרוע מזכויות נכים להעסקה על-פי כל דין. שמירת זכויות נכים
31. ועדת השירות רשאית להטיל, בדרך כלל או למקרה מסויים, חובת בדיקה רפואית ומסירת ידיעות ותעודות בדבר מצב הבריאות על אדם שהוראות סעיף 29 אינן חלות עליו. חובת בדיקה רפואית
32. ועדת השירות רשאית לקבוע כללים ונהל לבדיקות ולמבחנים רפואיים לענין חוק זה. קביעת נהל הבדיקות
33. ועדת השירות תקבע סייגים למינוי אדם עובד המדינה כשיש קרבה משפחתית בינו לבין עובד אחר באותו משרד. קרבה משפחתית
34. עובד המדינה חייב, לפני שיתחיל לכהן בתפקידו, להצהיר הצהרה זו:
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא ביושר ובאמונה כל תוכה המוטלת עלי כעובד המדינה".
ההצהרה תהיה בפני שר, או מנהל כללי, או עובד המדינה שהוסמך לכך בתקנות. הצהרת אמונים
35. עובד המדינה חייב להצהיר על נכסיו ועל חובותיו, שלו ושל בן-זוגו החי אתו ושל ילדיו הסמוכים על שולחנו, ועל מקורות הכנסתו בעבר במידה שהם עשויים להיות גם מקורות הכנסתו בעתיד; חובת ההצהרה לפי סעיף זה תחול על בעלי משרות שנקבעו לכך בתקנות, ודרכי ההצהרה, טפסיה ומועדי הגשתה ייקבעו בתקנות. הצהרה על רכוש
36. מי שהגיע אליו ידיעה שנמסרה בהצהרה לפי סעיף 35 חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא למי שהוסמך לכך כדין. סודיות

7 ע"ר 1940, חוט' 1 מס' 1065, עמ' 191.

עובדים זמניים	<p>37. נציב השירות רשאי, על פי בקשת המנהל הכללי או מי שהוסמך לכך על ידיו, למנות עובד זמני לתקופה שלא תעלה על תקופת כהונתם של עובדים זמניים שנקבעה בתקנות, או עד לגמר העבודה שלה הוא מתמנה ולפי שיבה איננה צמיחה; הוראות הסעיפים 15, 16, 19, 29 ו-35 לא יחולו על עובדים זמניים שנתמנו לפי סעיף זה.</p>
העסקה זמנית	<p>38. ביקש אדם להתקבל לשירות המדינה וטרם נקבע כשרו הרפואי, ונציב השירות היה סבור כי מחמת דחיפות השירות הגדון אין לדחות קבלתו עד לקביעת כשרו הרפואי, רשאי נציב השירות, אם נתמלאו יתר התנאים המוקדמים למינוי לפי חוק זה, למנות מינוי-שעה לתקופה שיקבע; והוא הדין כשהמועמד מתקבל באמצעות לשכת עבודה וחייב לעמוד בבחינה או במבחן, ותוצאות הבחינות או המבחן טרם נודעו.</p>
סיום העסקה זמנית	<p>39. תקופת שירותו של המועסק לפי סעיף 38 תסתיים לא יאוחר מאשר 30 יום לאחר יום קביעת כשרו הרפואי או קבלת תוצאות הבחינה או המבחן, אם לא ניתן לו כתב מינוי קודם לכן.</p>
חווה מיוחדת	<p>40. שום דבר האמור בחוק זה אינו בא למנוע את הממשלה לעשות חווה מיוחדת עם אדם שיועסק בשירות המדינה; בעשיית חווה מיוחדת כאמור תיוצג הממשלה על ידי נציב השירות; הוראות חוק זה לא יחולו על אדם המועסק לפי חווה מיוחדת אלא במידה שנקבע כך בחווה.</p>
עובדי לשכת הנשיא, הכנסת ומבקר המדינה	<p>41. לגבי עובדי לשכת נשיא המדינה, עובדי הכנסת ועובדי לשכת מבקר המדינה נתונות הסמכויות של הממשלה ושל ועדת השירות לפי חוק זה, בידי ועדת הכספים של הכנסת, וסמכויותיהם של שר, מנהל כללי ונציב השירות לפי חוק זה נתונות –</p> <p>(1) לגבי עובדי לשכת נשיא המדינה – בידי מנהל הלשכה;</p> <p>(2) לגבי עובדי הכנסת – בידי יושב ראש הכנסת או מי שיתמנה לכך על ידיו;</p> <p>(3) לגבי עובדי לשכת מבקר המדינה – בידי מבקר המדינה או מי שיתמנה לכך על ידיו.</p>
דינים אחרים	<p>42. לא ינהגו עוד לפי הוראות כל דין אחר בדבר קבלת אדם לשירות המדינה, פרט לחוק זה ולחוק ארגון התעסוקה, תשי"ט-1958.</p>
הטלת סמכויות על פי חיקוקים	<p>43. אין בהענקת סמכות או תפקיד לענין חיקוק פלוני בלבד כדי להעניק לבעל הסמכות או התפקיד כל זכות, או להטיל עליו כל חובה, כעובד המדינה.</p>
עובד שנתקבל בניגוד לחוק	<p>44. שולם שכר מאוצר המדינה לאדם שנתקבל לשירות המדינה בניגוד להוראות חוק זה או לתקנות, חייב מי שקיבלו לעבודה להחזיר לאוצר המדינה כל סכום ששולם.</p>
קבלת משרה שלא כחוק	<p>45. המשיג או המנסה להשיג משרה בשירות המדינה, לעצמו או לאחר, במסירת ידיעה כוזבת או בהעלמת עובדה הנוגעות לענין, או בשימוש באיומים או בכוח או באמצעים פסולים אחרים, דינו – מאסר שנה אחת או קנס – 2,500 לירות.</p>
חובת ההתייעצות	<p>46. על אף האמור בחוק זה ובתקנות יהיו ועדת השירות ונציב השירות חייבים בהתייעצות עם נציגות עובדי המדינה בכל ענין לפי חוק זה אשר בו היו חייבים או נוהגים להיוועץ עמה לפני תחילת חוק זה.</p> <p>בסעיף זה, "נציגות עובדי המדינה" – ארגון עובדי המדינה המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדי המדינה.</p>
הוראות מעבר	<p>47. העובד בשירות המדינה ביום ה-30 לאחר תחילת חוק זה ויש בידו כתב מינוי מטעם מחלקת המנגנון או נציבות המנגנון או נציבות שירות המדינה שניתן לו לפני תחילת חוק זה,</p>

רואים אותו כאילו נתמנה לפי חוק זה; ומי שהיה עובד קבוע בשירות המדינה ביום ה-30 לאחר תחילת חוק זה ואין בידו כתב מינוי כאמור, רשאי נציב השירות, לפי שיקול דעתו, לתת לו כתב מינוי, ומשנתן רואים את העובד כאילו נתמנה לפי חוק זה.

48. מי שרואים אותו כאילו נתמנה עובד המדינה לפי סעיף 47, חייב להצהיר הצהרה לפי סעיף 34 והצהרה לפי סעיף 35 במועד שייקבע לכך בתקנות; ומי שרואים אותו כאילו נתמנה עובד המדינה לפי סעיף 47 ואינו אזרח ישראל, יופסק שירותו כעובד המדינה כחם שנה אחת לאחר תחילת חוק זה, אם לא רכש בינתיים את אזרחות ישראל.

49. ראש הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

50. תחילת חוק זה הוא מיום (ששה חדשים לאחר פרסומו ברשומות).

דברי הסבר

לדרכי המינוי של עובדי המדינה למיניהם אין הסדר בחוק הקיים, זולת ההוראה הקצרה שבסעיף 14 לדבר המלך במועצה על א"י, 1922-1947 האומרת כך:

"הנציב העליון רשאי, בכפוף להוראות מזכיר המדינה, למנות עובדים ציבוריים של ממשלת א"י, לפי התארים שיימצא לנכון, או להרשות מינויים, והוא רשאי לקבוע תפקידיהם; וכל עובדים ציבוריים כאלה ימשיכו במשרותיהם - אם אין הוראה אחרת בחוק - כל עוד הנציב העליון ירצה בכך".

מאחר שמכויות הנציב העליון עברו עם הקמת המדינה לממשלה, משמעותה של הוראת הסעיף 14 היא שהממשלה תמנה את עובדי המדינה או תרשה מינוי עובדי מדינה על ידי אחר, וכדי הממשלה לקבוע לעצמה את ההסדר, את התנאים ואת הסייגים לקבלת עובדים לשירות המדינה. הממשלה המנדטורית קבעה לעצמה סידורים כאלה בתקנות פנימיות, הן "התקנות הכלליות".

עם הקמת המדינה החליטה הממשלה לרכז את ענין מינוי עובדיה, לכל משרדיה ומוסדותיה, בידי גוף מרכזי אחד - היא נציבות שירות המדינה שבראשה עומד נציב שירות המדינה. במשך 10 שנות קיום המדינה הוציא נציב שירות המדינה מספר רב של הוראות שקובצו ב"תקנות שירות המדינה" שנקרא בקיצור התקשי"ר.

עם גידול מנגנון המדינה ובשים לב לחשיבותו בניהול עניני המדינה הגיעה הממשלה לידי המסקנה, כי אין לעשות את דרכי המינוי של עובדיה ענין להוראות פנימיות בלבד המחייבות את המנגנון ואת חברי הממשלה עצמם רק מכוח החלטת הממשלה, שלפיה ענין מינוי עובדים יוסדר רק על ידי נציב השירות. לכן מציעה הממשלה לכנסת לקבוע הסדר זה בחוק. בענין זה הולכת הממשלה בעקבות מדינות רבות אחרות. רוב המדינות של יבשת אירופה נהגו עוד מקדמת דנא לחוקק חוקים, מהם חוקים מפורטים ומהם חוקי מסגרת, לקביעת מעמדו של עובד המדינה, ובהם גם הוראות מפורטות בדבר דרכי המינוי; אך בנמון האחרון הרבו גם המדינות שבהן נהוגה שיטת התחיקה האנגלו-סכסית לחוקק חוקים בדבר שירות המדינה בדרך כלל ודרכי המינוי במיוחד במקום ההסדר הפנימי שמצא את ביטויו בתקנות שונות. עם המדינות האחרונות נמנות קנדה, אוסטרליה, דרום-אפריקה ועוד.

החוק המוצע בא ברובו לתת גושפנקא למצב הקיים על פי הוראות התקשי"ר. מינוי העובדים מרכזי בידי נציבות שירות המדינה, נציב השירות הוא הנותן לעובד את כתב המינוי. עובד שנתקבל לשירות שלא דרך נציבות השירות אמנם זכאי למשכורת בעד הזמן שעבד, אך מי שיקבל את העובד לשירות חייב לפצות את אוצר המדינה על תשלום המשכורת לעובד זה (סעיף 44).

תוספת הוראות מעבר

ביצוע ותקנות

תחילה

לידו של נציב השירות תהא ועדת שירות המדינה, שהממשלה תמנה אותה (סעיף 7).
תפקידה של ועדת השירות לענין החוק המוצע הוא בעיקר בקביעת המישבך של משרדי
הממשלה ובהתקנת כללי ביצוע של החוק המוצע. התלטת ועדת השירות ניתנת לשינוי
או לביטול על ידי החלטת הממשלה (סעיף 11).

אין למנות אדם לשירות המדינה אלא למשרה שבמישבך מאושר. באישור המישבך
ישותפו נציב השירות, ועדת השירות והמשרדים הנוגעים בדבר. במקרה של חילוקי דעות
בין גורמים אלה רשאים המשרדים להביא את הענין לפני הממשלה לשם הכרעה סופית
(סעיף 11).

החוק המוצע מכדיל בין שני סוגים של מועמדים לשירות המדינה: מועמדים שיתקבלו
באמצעות לשכות העבודה על פי הוראות חוק ארגון התעסוקה, תשי"ט-1958, ומועמדים
שחובת ההזדקקות ללשכת עבודה אינה חלה עליהם ושלא יתקבלו לשירות אלא לאחר
שהוכרו על המשרה בפומבי (סעיף 19) ועמדו בבחינות שפרטיהן ייקבעו על ידי ועדת
השירות (סעיף 24). ועדת השירות רשאית גם לקבוע בכללים שמועמדים המתקבלים דרך
לשכת העבודה חייבים לעמוד בבחינות (סעיף 28).

כל מועמד לשירות המדינה חייב לעבור בדיקה רפואית כדי להוכיח את כשרו
מבחינת הבריאות למשרה שאליה העמיד עצמו. עם זאת, מובטחות זכויות הנכים להעסקה
(סעיפים 29, 30).

לא יתמנה אדם לשירות קבע במדינה אלא אם הוא אזרח ישראלי (סעיף 16).

חידוש לגבי המצב הקיים נמצא בהוראה שלפיה עובד הנמנה עם סוג עובדים שייקבע
חייב להגיש עם מינויו הצהרה בדבר רכושו ומקור הכנסותיו. הוראה זו עונה לדרישות
מרביות שהושמעו בציבור בנידון זה (סעיף 35).

הוראות החוק המוצע יחולו עקרונית על כל משרה בשירות המדינה. הן יחולו גם
על העובדים של הכנסת וגם על מבקר המדינה, בשינויים מסויימים (סעיף 41). לעומת זאת
רשאית הממשלה לקבוע ברשומות שירותים, מוסדות או מפעלים מסויימים שבהם לא יחולו
ההוראות של החוק המוצע, וכן רשאית היא, באותה דרך, להחיל את הוראות החוק גם על
תאגידים ממשלתיים וגופים הנתמכים על ידי הממשלה (סעיפים 4, 5).

וזה הוא נוסח הסעיפים 61 ו-62 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו-1955,
שאוזכרו בסעיפים 21 ו-29:

61. (א) אדם שפרש ממוסד מוכר ועבר, תוך זמן שנקבע בתקנות,
לשירות המדינה, ייחשב עבודתו כאותו מוסד כשירות לענין חוק זה
ותקופת עבודתו במוסד תצורף, כולה או מקצתה, לתקופת עבודתו בשירות
המדינה, בהתחשב עם כל תשלום או זכות שרכש לרגל פרישתו מאותו
מוסד, הכל לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות.

(ב) בסעיף זה "מוסד מוכר" — מוסד או ארגון, או חלק מגוף
כזה, שהממשלה אישרה אותו כמוסד מוכר לענין סעיף זה, באשר תפקיד
דיו, כולם או מקצתם, הפכו לשירות משירותי המדינה.

62. מי שהיה בשירות מטעם המדינה בתפקיד שחוק זה לא חל עליו
ועבר לשרת את המדינה כעובד שחוק זה חל עליו — ייחשב שירותו
הקודם כשירות לענין חוק זה ותקופת שירותו הקודם תצורף, כולה או
מקצתה, לתקופת שירותו כעובד, בהתחשב עם כל תשלום או זכות שרכש
לרגל פרישתו משירותו הקודם, הכל לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות.

"דין עבודה
במוסד מוכר

העברה מסוג
שירות למשנהו

חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים)

תשי"ט-1958

1. הממשלה תקבע, בהודעה שתפורסם ברשומות, סוגים של עובדי המדינה או נושאי משרות בשירות המדינה, שעליהם יחולו איסורים אלה: (1) להיות חברים בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני; (2) לארגן אסיפה פומבית בעלת אופי מדיני, לשבת בשולחן הנשיאות של אסיפה כאמור ולגאום בה; (3) להשתתף בהפגנה או בתהלוכה בעלות אופי מדיני; (4) להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל פה, לבחירות לכנסת, או למועצה של רשות מקומית או לבחירות שעליהן חל חוק הבחירות לגופים ציבוריים, תשי"ד-1954¹; (5) לבקר את המדיניות של משרדיהם, של משרדים אחרים או של הממשלה, במסיבת עיתונאים, בראיון עם עיתונאי, בגאום במקום פומבי, בשידור, בעתון או בספר.	סיוג פעילות מפלגתית
2. הממשלה תקבע אם גוף פלוגי הוא מפלגה או גוף מדיני לענין סעיף 1.	מפלגה וגוף מדיני
3. נתעורר ספק אם עובד פלוגי נמנה עם סוג עובדים שנקבע על ידי הממשלה לענין סעיף 1, תכריע ועדת השירות שהוקמה לענין חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1958².	תחולה על עובד פלוגי
4. לא יארגן עובד המדינה הפגנה או תהלוכה בעלות אופי מדיני.	ארגון הפגנות
5. לא יתרים ולא יגבה ולא יקבל עובד המדינה כל כספים לאיוו מטויה שהיא זולת לאוצר המדינה ובתוקף תפקידו.	סיוג התרמה ומגבית
6. הוראות הסעיפים 4 ו-5 לא יחולו על עובדי המדינה המנויים בסעיף 2 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1958.	תחולה
7. שום דבר האמור בסעיף 5 אינו בא למנוע ניכוי דמי חבר לאיגוד מקצועי, או תשלומים לקופות-חולים, לקופות-תגמולים, או לקרנות הלאומיות, על פי הוראה בכתב של עובד המדינה המשלמם.	ניכויים מותרים
8. פעולה האסורה לפי סעיף 5, רשאית הממשלה להחירה למטרה ציבורית, בדרך-כלל או למקרה מסויים; היתר לפי סעיף זה יפורסם ברשומות.	היתר הממשלה
9. עובד המדינה המפר חובתו לפי חוק זה, אחראי אחריות משמעתית.	אחריות משמעתית
10. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין אחר ולא לגרוע מהן.	שמירת דינים
11. ראש הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.	ביצוע ותקנות

1 ס"ח 153, תשי"ד, עמ' 110.
2 ה"ח 365, תשי"ט, עמ' 84.

דבריו הסבר

בהצעת חוק שירות המדינה, תשי"ג-1953, נקבעו, בסעיפים 31 ו-32, הוראות המגבילות את הפעילות המפלגתית של סוגים מסויימים של עובדי המדינה וכן את פעולותיהם של עובדי מדינה במגביות שלא לטובת אוצר המדינה. הכנסת השניה, כידוע, לא הספיקה לקבל את הצעת החוק האמורה.

במגמה לתרום ליציבותו של מנגנון העובדים במשרדי הממשלה ולהרחיק את הפקידות הבכירה מפעילות מפלגתית מובהקת ובולטת העלולה להזיק למעמדה בעיני הציבור, מציעה כעת הממשלה לחדש את הצעתה משנת 1953 להגבלת הפעילות המפלגתית וגיוס כספים. עצם הפעולות האסורות פורטו פירוט יתר בגוף ההצעה, ואילו קביעת הסוגים של עובדים שעליהם יחולו ההגבלות של פעילות מפלגתית נשארה בסמכותה של הממשלה. לעומת זאת יחול האיסור להשתתף במגביות — על כל עובדי המדינה, אולם הממשלה תוכל, במקרים הנראים לה ראויים לכך ודרך הוראה כללית או מיוחדת, לפטור מאיסור זה.

אין מציעים להטיל ענשים על הפרת איסורים אלה, במידה שההפרות אינן מהוות עבירות לפי חוק אחר; אולם נקבע במפורש כי הפרות אלה יגררו אתריהן אחריות משמעית, ואפשר להעמיד את העובר על האיסורים לדין בפני בית הדין המשמעתי שעל יד נציבות שירות המדינה, והוא רשאי לאחוז נגד העובד באמצעים משמעתיים שונים; בין השאר רשאי בית הדין המשמעתי גם להמליץ לפני השר הממונה על העובד על פיטורי העובד ועל פסילתו לשירות המדינה.

חוק לתיקון דיני הירושה (ירושת תושבי-חוץ), תשי"ט-1958

פטור ממס עזבון

1. לא יוטל מס עזבון, לפי חוק מס עזבון, תשי"ט-1949¹, על עזבון שהגיע לתושב-חוץ שאינו אזרח ישראל, אם חוקי מדינת מושבו — לרבות חוקי הקהילה שמדינתו חברה בה — פוטרים תושב ישראל ממס עזבון המוטל לפי חוקיה על עזבון שהגיע לו, לרבות מתנת שכיב-מרע, או מכל מס המוטל עליו בשל עזבון כאמור.

זכות העברה לח"ל

2. תושב-חוץ שסעיף 1 חל עליו רשאי להעביר את העזבון לחוץ-לארץ, אם חוקי מדינת מושבו כאמור בסעיף 1 מתירים לתושב ישראל לעשות כן ללא הגבלה.

דבריו הסבר

מטרת החוק היא לפטור ממס עזבון כל ירושה או נחלה שהגיעה בישראל לתושב-חוץ, ולאפשר לו להעבירה, ללא רשיון שר האוצר לפי תקנות ההגנה (כספים) לחוץ-לארץ, בתנאי שחוקי מדינת מושבו של תושב-החוץ פוטרים ממס זה ירושה או נחלה שהגיעה לתושב ישראל ואין כל הגבלה על העברת העזבון לישראל.

הצורך בחוק זה הוכר עם ריבוי מספר העזבונות שהוגחלו למדינת ישראל, או למוסדות ציבור בה, במדינות שבהן קיימים חוקים הפוטרים ממסים ירושה או נחלה שהגיעה לתושב-חוץ ומתירים את העברתם החפשית לחוץ לארץ בתנאי מפורש שקיימים יחסי גומלין בענין זה עם אותה מדינה.

1 ס"ח 22, תשי"ט, עמ' 187.

היו בתי משפט בחוץ-לארץ שפסקו, כי סעיף 6א לחוק מס עזבוני, תש"ט-1949, כפי שתוקן בשנת תשי"ז-1957 (ס"ח 232, עמ' 143), אינו ערובה מספקת לקיום יחסי גומלין כאלה. כן החליטו כי הרשיון הכללי שניתן על ידי המפקח על מטבע חוץ, באוקטובר 1957, בתוקף סמכותו לפי תקנות ההגנה (כספים), 1941, להעברה חפשית של ירושות ונחלות כאלה לחוץ-לארץ, גם הוא אינו ערובה מספקת לכך; והטעם הוא שגם לפי סעיף 6א הנ"ל וגם לפי תקנות ההגנה (כספים), 1941, הסמכות להעניק את הפטור או את הרשיון מסורה בכל מקרה ומקרה בידי רשות מבצעת לפי שיקול דעתה, ואילו יחסי גומלין שלמים מצריכים חקיקה המחייבת את הרשות המבצעת בכגון דא ואינה משאירה לה שיקול דעת כלל. מאחר והנסיון מלמדנו כי מדינת ישראל היא הנהנית מיחסי גומלין אלה, מוצע בזה חוק הבא להבטיחם.